ئەختەم ئۆمەر

يېگانە ئارال

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

يېگانە ئارال

(رومان)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

مەسئۇل مۇھەررىر: **سۇلتان ھاشىم**
مەسئۇل كوررېكتور: **ئاسىيە ئەخمەت**
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى: **جالالىدىن بەھرام**

يېگانە ئارال

(رومان)

ئەختەم ئۆمەر

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى №348)
«شىنجاڭ ئىشچىلار ۋاقىت گېزىتى» باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 1168 × 850 مىللىمېتىر 1/32
باسما تاۋىقى: 9.5625
2000 - يىل 4 - ئاي 1 - نەشرى
2000 - يىل 4 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى: 3000 — 1
ISBN7 — 228 — 05580 — 2/I · 2051
باھاسى: 17.80 يۈەن

图书在版编目(CIP)数据

孤岛/艾合塔木·吾买尔著.—乌鲁木齐:新疆人民出版社,1999.12

ISBN 7—228—05580—2

I.孤… Ⅱ.艾… Ⅲ.长篇小说—中国—当代 Ⅳ.1247.5

中国版本图书馆CIP数据核字(1999)第74825号

孤　岛(维吾尔文)

(长篇小说)

艾合塔木·吾买尔著

*

新疆人民出版社出版
(乌鲁木齐市解放南路348号)
新疆工人时报印刷厂印刷
开本850×1168　1/32　印张9.5625
2000年4月第1版
2000年4月第1次印刷
印数:1—3000
ISBN7—228—05580—2/I.2051
定价:17.80元

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

مۇندەرىجە

بىرىنچى باب	1
ئىككىنچى باب	37
ئۈچىنچى باب	54
تۆتىنچى باب	91
بەشىنچى باب	112
ئالتىنچى باب	131
يەتتىنچى باب	162
سەككىزىنچى باب	184
توققۇزىنچى باب	198
ئونىنچى باب	216
ئون بىرىنچى باب	247
ئون ئىككىنچى باب	271

بىرىنچى باب

كۆزنىڭ باشلانغانلىقىغا بەلگە بولۇپ ، مېۋىلەرنىڭ پـ
ىشىشىغا ئەگىشىپ ، يېشىل يوپۇرماقلارنىڭ تېنىدىكى قىلتىرىق
تـومۇرلار قېتىپ سېرىق يېپقا ئوخشاپ قالدى . مانا شۇنىڭدىن
باشلاپ دەرەخلەر غازاڭ بولۇشقا تەمشەلدى . سەمرىگەن هەرىلەر
كۆزلۈك مېۋىلەر ، قىشلىق قوغۇنلارنىڭ پۇرىقىنى هىدلاپ ئال-
دىراپ ئۇچۇشقا باشلىدى .

بىزنىڭ يۇرتتا كۆزدە نەدىمۇ بۇنداق ساپ هەم سالقىن
كۆز هاۋاسى بولسۇن . هاۋا دېمىگنى تۇتۇلدۇرۇپلا تۇرىدۇ .
يـېشىل ئوت ـ خەسلەرنىڭ پىشىپ يېتىلگەن غوللىرى قاتقان
بولسىمۇ ، ئۇلار سالقىن چىقىرىش تۆگۆل دەم سىقما نەم هاۋا
پۇركۈيدۇ . پەقەت يازدىلا مۇشۇ هويلىنىڭ تۆگلۈكىنى دۇملەپ
قاراڭغۇ قىلىپ قويسا ، غۇۋالىق ئىچىدە سالقىن نەمخۇش هاۋا
پەيدا بولىدۇ . شۇ چاغدىلا ئۆي ئەتراپىدىكى باراقسان باغلارغا
چـاڭگا تىزغان جانىۋارلارنىڭ سايراشلىرىدا گۈلهېپىزىخانىنىڭ
ۋىلىقلاپ كۈلۈشلىرىنى ئاڭلىغىلى بولسا ، غۇۋا كۆرۈنۈپ تۇرغان
چىلان رەڭ ۋاسلىق تورۇسنىڭ نەقىشلىرى ئارىسىدىن گۈلهې-
پىزىخانىنىڭ قوشما بادام قاپاقلىرى يا ئوقىدەك قارا كىرپىكلىرى
ئارىسىدىن يېلىنجاپ تۇرغان بېغىر كۆزلىرى ، تەبەسسۇم يېغىپ

تۇرغان چىرايىنى كۆرگىلى بولىدۇ. ئۇنىڭ قاشلىرى ئۇچۇرما
بولغان قارلىغاچ قانىتىدەك قارا، ئىنچىكە ھەم پارقىراق. ئەيسا-
بەگ بۇ گۈزەل خوتۇننى نەدىن تېپىۋالغان بولغىيتتى؟! ئات
چاپار [1] تەۋەسىدە بۇنداق چىرايلىق خوتۇننى ئۇچراتقىلى بول-
مايدۇ. كىشىلەرنىڭ، ئەيسا بەگ قەشقەرگە قىمار ئوينىغىلى بې-
رىپ سارايغا چۈشۈپتىكەن، بۇ گۈزەل شۇ يەردە ئۇنىڭ كۆزىگە
ئىلىنىپ قاپتۇ- دە، قىمارمۇ ئوينىماي كېچىدە ئۇنى ئۇخلاۋات-
قان يېرىدىن ئاتىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ ئەپقېچىپ كەپتۇ، دېگىنى
يالغان. بىز دولانلىقلار چىراغسىز، تاپىنى تۆشۈكلەرگە قىز
بەرمەيمىز، قىز ئالمايمىز. ئەيسا بەگ ئۆستەڭ ئېلىپ ئاۋاتنى
يۇرت قىلغىنى بىلەن، ياقا يەردىن قىز ئالسا، دولانلىقلار ئۇنى
يۇرتقا بەگ قىلىش تۈگۈل يۇرتتىن ھەيدەپ چىقىرىدۇ. بۇ ھەر-
قاچان ئەيسا بەگنىڭ دوست- دۈشمىنىدىن بىرىنىڭ كۆتىگە
شاپىلاقلاپ تاپقان گېپى. بۇ چىرايلىق خوتۇن بەلكىم تا-
كاس [2] ياكى خېنىيانىڭ [3] توغراقلىقلىرى ئارىسىدىكى بىرەر
پادىچىنىڭ ياكى پوۋاننىڭ [4] قىزىدۇر. ئۇ ئوۋغا چىققاندا بۇ
خوتۇننى نىكاھ قىلىۋېلىپ ئاتقا مىندۈرۈپ يۇرتقا ئېلىپ كەلگى-
نىنى ھەممە بىلىدۇ. ئۇ يولغۇن، توغراقلار ئارىسىدا ئۆسكەن،
ھېچكىم كۆرمەي قالغان چىرايلىق چۆل گۈلى. جاڭگالدىن ئې-
لىپ كەلگەن بۇ خوتۇن يۇرتتىكىلەرنىڭ، ھەممىدىن ئات چا-
پارلىقلارنىڭ ئۆچمەنلىكىنى قوزغىدى. ھەرقانچە بەك دولانلار-
دىن بولسىمۇ، ئات چاپار تەۋەسىدىن ئەيسا بەگكە كىچىك خو-

---

① ئات چاپار ــ ئەيسا ئاۋىتىنىڭ يەنە بىر ئاتىلىشى.
② تاكاس ــ تەكلىماكاندىكى توغراقلىق نامى.
③ خېيىا ــ تەكلىماكاندىكى توغراقلىق نامى.
④ پوۋان ــ ئوۋچى

تۇنلۇققا يلرىغۇدەك قىز چىقماسمىدى ؟ ! ئەتە ـ ئۆگۈن ياقا يۇرتلۇق كىچىك خوتۇندىن بولغان بالا مەن ئات چاپار ئەيسا ئاۋىتىنىڭ[1] بېگىنىڭ بالىسى ، مەن ئەيسا ئاۋىتى ئات چاپارنىڭ بېگى دەپ يۇرسە بىزنىڭ يۇرتىمىز ، باللىرىمىز ، بىز ئون سەككىز مىڭ ياغاچ ئۆيلۈك دولانلارنىڭ ئات چاپار ئەۋلادى ، ياقا يۇرتلۇق خوتۇندىن بولغان بالىنىڭ قولىغا قالامدۇ . ئاۋۋال ئۇنى مەشرەپتە كۆرىمىز . بىز ئۇنىڭ ئات چاپار ئەيسا ئاۋىتىنىڭ قىزى ئەمەسلىكىنى قويۇپ تۇرۇپ ، دولانلىقتىنمۇ ياكى كەل- گۈندى چىڭگىز قالماقلىرى بىلەن يىگىرمە بەش يىل ئۇرۇشۇپ تىرىپىرەن بولۇپ ، ئاخىر بىزنىڭ يۇرتلارغا سىڭىپ قالغان تا- پىنى تۆشۈك مەكىتلەردىنمۇ ، بىلىپ باقساق بولىدۇ . چىراغ پاي- لىق ، يۇلتۇز سانايدىغانلاردىن بولمىسلا ، ئۇرۇقى بۇزۇلغىنى شۇ . ئەيسا بەگنىڭ يۇرتقا ئېيتىپ بېرىشىچە ، بۇ خوتۇنىنىڭ تەكتى ئاقسۇنىڭ غورۇ چۆلدىكى[2] يەتمىش ئىككى مىڭ يا- غاچ ئۆيلۈك دولانلاردىن ئىكەن . مۇبارەك « ئەختەم بۇزرۇكۋار مازىرى »[3] ئورۇن ئالغان غورۇ چۆلدىكى قالماقلارغا قارشى

---

① ئەيسانىڭ ئاۋىتى ـــ مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ يۇفىرى ئاۋات ، تۆۋەن ئاۋات دېگەن جايلىرى بۇرۇن ئەيسانىڭ ئاۋىتى دېيىلەتتى .

② غورۇ چۆل ـــ تەكلىماكاندىكى قەدىمكى يۇرت ، ھازىرقى ئاقسۇ ئاۋات تەۋەسىدە .

③ ئەختەم بۇزرۇكۋار مازىرى ـــ تەكلىماكاننىڭ ئىپتىدائىي توغراقلىقلىرى ئارىسىدىكى ، كىشىلەر ھازىرغىچە تاۋاپ قىلىپ كېلىۋاتقان مازار . رىۋايەت قىلىنىشىچە ، ئەختەم قاراخانىيلار سۇلالىسىنىڭ ئاخىرقى دەۋرىدىكى مەشھۇر سەركەردە بولۇپ ، قارا قىتانلارغا قارشى ئۇرۇشتا ، پۈتۈن لەشكىرى قىرىلىپ تۈگەپ كەتكەن بولسىمۇ ، ئۆزى يالغۇز ئۈچ كېچە ـ كۈندۈز جەڭ قىلغان ، ئوتتۇز ئۈچ يېرىگە ئوقيا تېگىپ ، نەيزە سانچىلغاندىن كېيىن ئاندىن يىقىلغان . قارا قىتان لەشكەرلىرى پالۋاننىڭ ئۆلگەن ـ ئۆلمىگەنلىكىگە ئىشەنچ قىلالماي ، كۈننىڭ ئىسسىقىدىن جەسەت سېسىپ پۈرىغاندىلا كاللىسىنى كېسىۋالغان . خەلق ئۆز ۋەتىنىنى قوغداش يولىدا چەكسىز باتۇرلۇق كۆرسەتكەن قەھرىمانىنى ئەسلەپ تۇرۇش ئۈچۈن ، ئۇ جەڭ قىلىپ شې- ھىت بولغان چۆلگە ئۇنى دەپنە قىلغان . ھازىرقى ئورنى ئاقسۇ ئاۋاتنىڭ غورۇ چۆلگە توغرا كېلىدۇ .

غازات قىلىغانلارنىڭ ئەۋلادى ، ئاتام زامانىدا پىچاق سۇندى شامال ①ئەتراپىغا كېلىپ يەرلىنىپ قالغانلاردىنمىش . شۇنداق بولسىمۇ بىر نۆرى ، بولمايدىغان بولسا ئۇنى مەشرەپتىلا قارنىغا ئارا تىقىپ ئۆلتۈرمەيدىغان بولساق ، ياتنىڭ قولىغا قالىمىز . ياق ، بەگنىڭ زادى ئات چاپار ئەيسا ئاۋىتى تەۋەسىنىڭ تاشايىپىدىن خوتۇن ئېلىشى ، ئاشنا تۇتۇشى بىزگە شۇملۇق ئېلىپ كېلىدۇ . بۇ خوتۇننى پاتراق قارنىنى چۇۋۇپ ، ئىتقا تاشلاپ بەرمەي بولمايدۇ .

ئەيسا بەگ يېڭى ئېلىپ كەلگەن كىچىك خوتۇنى گۈلهېپىزىخاننى يۇرتقا تونۇتۇش ، كۆرسىتىش ، تەزىم مەرىكىسى ئۈچۈن بىغىدا مەشرەپ قىلىپ بەردى . ئۇ خەقنىڭ پەيلىنىڭ يامانلىقىنى بىلىپ قالدى . هوشيار ئادەم بولمىسا ، يۇرتقا بەگ بولغىلى بولمايدۇ . ئۇ قوينىغا سۆڭەك دەستىلىك قىسقا يۇلغۇن چۇمىقىنى تىقتى ، كاۋكازچە ئۆتۈكىنىڭ قونجىغا سېرىق بۇيەنىڭ جەرەن مۈڭگۈزى دەستىلىك خەنجىرىدىن ئىككىنى قىستۇردى . ئىشەنگەن چاكارلىرىدىن سەككىزىنى پاۋان مىلتىقى ، چۇماق ، نەيزە ، قىلىچلار بىلەن قوراللاندۇرۇپ ، باغنىڭ ئەتراپىغا مۆكۈنۈپ يېتىشقا بۇيرۇدى . ئەمما ، ئۇ چاترىقىغا تەپسىمۇ غىڭ قىلمايدىغان قاۋۇل ، دۇرۇس چاكارلىرىنىڭ قوڭۇر كۆزلىرىدىن ، بۈگۈن بىر خىل شۇملۇق ئالامىتى چىقىپ تۇرغىنىنى كۆرۈپ تېنى شۈركۈنۈپ كەتتى . يائاللا دولانلىقلىرىم ، ئات چاپار ئاۋاتلىقلىرىم ، مەن ئەيسانىڭ ئاۋىتىنى بىنا قىلغان يۇرت ئاتىسىنىڭ ، ياقا يۇرتتىن بىر كىچىك خوتۇن ئالغىنىمغا شۇنچىۋالا دۈشمەنلىك قىلارسىلەرمۇ ، ھەممىڭلار مېنى بىر قېتىم بولسىمۇ يۇرت قۇرغۇچىمىز دەپ گۇناھىمدىن كەچمەسسىلەرمۇ ؟

① پىچاق سۇندى شامال — مارالبېشىدىكى قەدىمىي يۇرت ئىسمى .

ھەممىڭلار قېنىمنى ئىچىپ، گۆشۈمنى تىتىپ يەيدىغاندەك تۇرىسلەر يا پەرۋەردىگارا. مەن سىلەرنى بۇنچىۋالا قان تەللىزدە خەق دەپ ئويلىماپتىمەن، مەن سىلەرنى بىلمەپتىمەن، پۇقرالىرىم يا ھەزرەت، ئۆزۈڭ مەدەت قىلغايسەن! مېنىڭ ياقا يۇرتتىن بىر كىچىك خوتۇن ئالغۇدەك يۈزۈم يوقكەن - دە. ئات چاپارلىقلار، مەن يا قالماقتىن، يا قارا خىتايدىن خوتۇن ئالمىسام... ئۇ بىر مۇسۇلمانغۇ، بۇ بېشىمغا بالا خوتۇن گۈلھېپىزەمنى مەن خوتۇن قىلالماسمەنمۇ؟ ئۇ قارچىغا كۆزلىرىدىن دەھشەت ياغدۇرۇپ، تۇمشۇقىنىڭ قېنى قاچقان، قارا شاپ بۇرۇتلىرى دىردىيىپ مەيدە تۈكلىرى تەتۈر قوپقان، قارچىغا كۆزلىرىدىن ئوت چاچقان ھالدا، چاكارلىرىغا ھېچۋاقتتا قىلمىغان توڭلۇق، ياۋۇزلۇق تېمىپ تۇرغان چىرقىراق ئاۋازدا ۋارقىرىدى:

— مەن ھەرقايسىڭنى ئاتام زامانىدىن بورداپ، نېمە يېسەم شۇنى بېرىپ بېقىۋاتىمەن. ھالا بۇ كۈندە بېشىمغا كۈن چۈشكەندە قاندىقىڭ ماڭا تۇزكورلۇق قىلىپ قويىدىغان بولساڭ، تىرىك تۇرغۇزۇپ تۇلۇمچىلاپ سويۇپ، تېرەڭگە سامان تىقىمەن، شېھىت كېتىپ قالسام، ئۇ دۇنيادا قىيامەت كۈنى قىزىل تىرنىقىم خىرنىكىڭدە[1] بولىدۇ. بۈگۈن مەن قىلغا دەسسەپ مەشرەپكە چۈشىمەن، قايسى تەرەپتىن ماڭا دۈشمەن قوپسا مۇلۇندەك كېلىپ باسماغداپ چۇماق بىلەن سال! ئۆلتۈرۈپ قويىساڭ خۇن تۆلەيسەن، بىلىشتىڭما؟

— ھەممىسى قول باغلاپ، بېشىنى ئېگىپ خوش دېيىشتى. ئەيسا بەگ ئۇلارنىڭ ئاۋازىدىن، تۇرقىدىن، ئېگىز قارا كۆرپە تۇماقلىرىدىن، بەقەسەم تونلىرىدىن، سېرىق، قىزىل، قارا ساقاللىرى، تىرناقلىرى، چىشلىرى، قۇلاقلىرىغىچە ئۆزىگە شۇم-

---

① خىرنەك — كېكىردەك.

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

لۇق بىلەن قاراۋاتقانلىقىنى كۆردى . ئۇنىڭ چىشلىرى كىرىـ
شىپ ، مۇشتۇملىرى چىڭ تۈگۈلگەنلىكتىن ، قولىنىڭ پەيلىرى
ئاغرىتىپ تارتىشقاندەك بولۇپ ، بارماقلىرىنىڭ بىغىشلىرى غىدـ
رىسلاپ كەتتى . ئۇ ئۆزىنىڭ خاس بالىخانىسىغا كىرىپ ، ئىـ
شىكنى تاقاپ چويۇن چىراغنى تەستە ياقتى . چىگىت يېغىنىڭ
قاڭسىق ھىدى تارالدى . ئۆي ئىچى سەل زەي پۇراپ قالغانىدى .
قاراڭغۇ بالىخانىدا تەكچىگە ئېسىپ قاتار تىزىپ قويۇلغان نەيزە ،
قىلىچ ، چويۇن چوماق ، تېشىغا تۇچ ①قاپلانغان يۇلغۇن چو-
مىقى ، قىسقا كۈمۈش ساپلىق سېرىق قىلىچ ، بوۋىسىدىن قالغان
تەۋەررۈك ئىككى غۇلاچلىق مىلتىق قاتارى سۇس پارقىراپ
تۇراتتى . ئەيسا بەگنىڭ كۆزىگە مۇشۇ ئۆينىڭ خاس بىر قوللۇق
قورالىرىمۇ ئۆزىگە شۇملۇق بىلەن قاراۋاتقاندەك تۇيۇلۇپ كەتـ
تى . ئۇنىڭ ئېچىرقىغان تەلۋە قارچىغىنىڭكىدەك سېرىق كۆزلىـ
رىدىن ئىككى تامچە ياش دومىلاپ چۈشۈپ ، قۇلىقىغا سوزۇلغان
قويۇق شاپ بۇرۇتىنىڭ ئارىسىغا سىڭىپ كەتتى . قۇشنىڭ بۇر-
نىدەك ئىلمەك بۇرنى ، ئۇزۇن ، قارا بۇرۇتى ئۈستىدە ئۇششاق
تەر دانىچىلىرى پەيدا بولدى . ئۇ تەكچىدىكى ھەربىر
قورالغا بىر ـ بىرلەپ قاراپ چىقتى ، ھەربىرىگە ئۇزاقتىن ـ
ئۇزاق تىكىلدى . « گۈلھېپىزەم ، گۈلھېپىزەم ، جېنىم خوتۇنۇم ،
مەن ئۆمرۈمدە سەندەك نازۇك ، بەلەن خوتۇننى كۆرۈپ باقمىـ
غان . نۇرغۇن قىزلار مېنىڭ قۇچىقىمدا بالاغەتكە يېتىپ ، باشقا
ئەرلەرنىڭ قولىغا چۈشكەن . سەن مېنىڭ قولۇمغا چوكان
چۈشتۈڭ ، ئەمما ئاللا سېنىڭ ئىشقىڭنى ماڭا ئوت قىلىپ سالـ
دى . بىچارە پالۋان ئېرىڭ قان يىغلاۋاتقاندۇ ، خۇدا سېنىڭ
ئىشقىڭنى ماڭا سالغاندەك ئۇنىڭغا سالمىدى بولغاي ، ھەرقاچان

---

① تۇچ — مىسنىڭ بىر نۇرى .

ئۇ سېنى قارغاپ، ئاخىر ئۇنتۇپ باشقا خوتۇن ئېلىۋالغاندۇ. توۋا قىلدىم خۇدايىم. مەن ئىچىمدە قەسەم قىلغان، ئۆمرۈم مىڭ خوتۇن ئېلىشقا يەتسە، مىڭ قىز ئالسىمەن، ئەركەك چىۋىن يالىمىغان، يېشى ئون بىردىن ئاشمىغان دەپ. مانا، سەن ئون تۆت ياشقا تولغان جۇۋانسەن، مەندىن بۇرۇن سەن قارا كۆتەك بىر پالۋان ئەركەكنىڭ قۇچىقىدا ياتقانسەن، ئەمما بۇلار مېنىڭ كۆزۈمگە كۆرۈنمەيدىغان، سەندىن كېلىۋاتقان ئىشقى سەۋدا كۈچى مىڭ قىزنىڭ پىراقىغا تەڭ كەلمەس. مەن قوينۇمدىن ئۇچۇرما قىلىپ چىقارغان قىزلارنىڭ ھەممىسى سەتلەردىن ئەمەس، سەندىن گۈزەل، قېنى، ئۇلار مەندە نېمە قالدۇردى؟ ھەممىنى ئۇنتۇدۇم، سېنى قىز ئالماي مۇشۇنداق ئوتۇڭدا كۆيۈپ جاننى ئالىقانغا ئېلىپ، سېنى شامالدىن ئېلىپ قېچىپ كەلدىم. مانا، ھازىر جاننى تىكمەك بولۇۋاتىمەن. سەن قىز چېغىڭدا قولۇمغا چۈشكەن بولساڭ پىراقىڭدا سىمابتەك ئېرىپ، تۇپراققا سىڭىپ كەتمەسمىدىم، ئاللا بۇ ئىشقنى ئۇ چاغدا ماڭا نېسىپ قىلماپتۇ. ئەيسا ئاۋۇتىنىڭ ئادەملىرى ئۆز بېگىنىڭ جۇۋان ئالغانلىقىنى بىلىپ قالىدىغان بولسا، مەندەك بېگىدىن كېچىدۇ، يۈزىمىزنى تۆكتى، دەپ قېنىمنى ئىچىپ، گۆشۈمنى يەيدۇ. شاماللىقتا ئۆزۈمنى كۆرسەتمىگىنىم، ئېرىڭگە بۆگۈرلۈكمەن دېگىنىم ئالەمچە ئىش بولۇپتىكەن. ئات چاپار ئاۋاتلىقلار ئۆز بېگىنىڭ ياقا يۇرتتىن خوتۇن ئەكەلگىنىنى ياقا يۇرتلۇقلارغا دېيىش تۈگۈل، ئۇلار ئاڭلاپ قالسىمۇ نومۇستىن ئۆزىنى ئۆلگەنگە تەڭ قىلىشىدۇ. ئات چاپار ئەيسانىڭ ئاۋۇتىدا ياشىسام سەن بىلەن تەڭ ياشاي، ئۆلسەم سەن بىلەن تەڭ ئۆلەي؛ بولمىسا سېنى يەنە ئېتىمنىڭ ئالدىغا ئېلىپ، يۇرتتىن سەۋدا بېشىمنى ئېلىپ، بىر كېچىدىلا ئىنس - جىنغا بىلدۈرمەي قاچاي. ئانام مېنى

بەگىنىڭ قوچىقىغا تۇغمىغان. ئاللا ئۆزۈڭ مەدەت قىلغايسەن.»
ئۇ تەكچىدىن قىسقا ئاق قاشتېشى ساپلىق ئالتە قىر قىلىپ مىس
تىكەن ئاراچلاپ توقۇلغان قامچىنى ئېلىپ سول قوينىغا سالدى،
كۈمۈش ساپلىق قىسقا شەمشەرنى جىگەررەڭ تاۋار تونىنىڭ ئىـ
چىگە ئاستى. ئۆينىڭ قاراڭغۇ بۇلۇڭلىرىدىن شۇملۇق يېغىپ،
سېرىق، يېشىل كۆزلەر چەكچىيىپ تۇرغاندەك، سوغۇق يالـ
تىراپ تۇرغان پالتا، ئارا، قىلىچ، ئوقيالار ئۇنىڭغا بەتلىنىپ
تۇرغاندەك يۈرىكى ئېغىپ، ئىتتىك سىلىپ كەتتى. ياغاچ
تارشا ① چەملىك ئۈجمە ياغىچىدىن ئېگىز پاشنا قويۇپ تىكىلـ
گەن يېڭى ئۆتۈكىدىن غىرىسلاپ چىقىۋاتقان تىۋىشمۇ ئۇنىڭ
تېنىگە سۈس تىترەك ئولاشتۇراتتى. ئۇنىڭ تون ئىچىدىكى
كۈمۈش ساپلىق قىسقا شەمشەرنى چىڭ سىقىمدىۋالغان يۇڭلۇق
ئوڭ قولىنىڭ ئالىقىنى شىلىپلاپ كەتتى. پېشايۋان سۇپىسىدا
كېتىۋېتىپ ھەربىر تۆۋرۈكنىڭ ئارقىسىدىن چوماق، سالغا،
قىسقا ساپلىق نەيزە ئۇچۇپ چىقىپ بىر يېرىگە تېگىدىغاندەك
قىلاتتى. ئۇنىڭ چۆكۈرۈپ كىيگەن تۈلكە تۇمىقى ئارىسىدىن
شۇرقىراپ مۇزدەك تەر قۇيۇلدى. «يا پەرۋەردىگارا، ئەيسا بەگ
نېمە بولدۇڭ، نېمە قورقۇنچ بۇ، ئۆزۈمگە نومۇسۇم كېلىۋاتىدۇ.
مۇشۇ ھالىمنى خەق كۆرۈپ ئۇلارنىڭ يا ئاللا، بىزنىڭ بىگىمـ
مىزمۇ تايىنلىق ئىكەنغۇ دېگەن گېپىنى ئاڭلاش تۇگۇل، مۇشۇ
مەنىدە قاراپ ھىجايغىنىنى كۆرگۈچە، خەنجەردە قارنىمنى يېـ
رىپ ئۆلگىنىم خوپ ئەمەسمۇ. شىكار قىلىپ بۆرە ئارىسىدا قالـ
غىنىمدىمۇ، ئېيىق كۆكسىدە قىلىچىم سۇنۇپ، ئېيىق تاپىنى
ئاستىدا مىجىلىپ ئۆلگىلى تاس قالغان چېغىمدىمۇ، ياۋا توڭـ
گۇزلار ئەزايىمنى قىيما - چىيما قىلىۋەتكەندىمۇ، ياۋا ئادەملەر

① باغاچ نارشا — بۇرۇن ئۆتۈكنىڭ چەمگە نېپىز تىلىنغان ياغاچ قىستۇرۇلاتتى.

قۇملۇقتا قوغلاپ يۈرگەندىمۇ بۇنداق قورقمىغانىدىم . ئەجەبا ،
ئايىغىمغا باش قويىدىغان پۇقرالىرىمنىڭ سۆرى ئەجەب يامان
كەلدىيا يا داد ، ئات چاپارلار ، مەن سىلەرنى بىلمەيتتىكەنمەن .
بىر خوتۇن ئېلىپ سالغىنىمغا شۇنچىۋالا ۋەھىمە سېلىشارسەن-
مۇ ؟ بۇ ۋەھىمە — كۆڭلۈم سېزىپ تۇرىدۇ ، ئۆلۈم ۋەھىمىسى .
ھېچقاچان بۇنداق ۋەھىمە يېگەن ئادەم ئەمەسمەن ، يۈرىكىمنىڭ
بۇنداق ئېغىپ باققىنىنى كۆرمىگەنمەن . تووۋا قىلدىم ، جاھاندا
ئادەم سۆرىدەك يامان سۆر يوق ئىكەن ، ئىشەندىم . شۇنچە قىز-
نىڭ ئەيىنكىنى چېقىپ تېقىمىنى بويىغان ، يات ئەركەكنىڭ
مەيدىسىدىن بىر خوتۇننى سۇغۇرۇپ قاچقان بەگ ، توقۇچاق
جۇۋان ئۈچۈن ئۆز يۇرتۇمنىڭ پۇقراسى تىغىدا ، نەپرەتلەر ئە-
چىدە جان بېرەرمەنمۇ ؟ خۇدا مېنىڭ جېنىمنى ئاشۇ جۇۋانىنىڭ
چەمەكتەك ئالىقىنىغا سېلىپ قويغان ئوخشايدۇ . تووۋا قىلدىم ،
ئىبارا خۇدايا ، بىلمىدىم ، ساقال ئەستاغپۇرلىغا[1]يەتكەندە ، ئە-
جەب بىر ئاتەشداندا داغلىدىڭا ! قېنىم ئۇنىڭ تومۇرىدا ئېقىۋا-
تامدۇ ، نېمە بولدى ؟ نېمە بولسا بولسۇن ، بەرگەن كۆنۈڭگە
شۈكۈر . مۇشۇ جېنىمدا بولسىمۇ ئىشقىنىڭ راست تەمىنى تېتىت-
تىڭ . ئۇلۇغ پەرۋەردىگارا ، بۇ ئالەمدە چىراي ، قامەت ، ئەقىل ،
ۋىجدان ، پالۋانلىق ، تاجۇ تەخت بېرىپ ، كۆڭلىگە كىچىككىنە
ئىشق بەرمەي ، بۇ ئالىمىڭدە يۈز يىل ياشاپمۇ تېرىقچىلىق
ئەيش — ئىشرەت تەمى تېتىماي ، بۇ ئالەمنىڭ بارلىق چاكىنا
لەززەتلىرىنى بېرىپ ، لەززەتنىڭ جەۋھىرىنىڭ تەمىنى تېتىت-
ماي ، ئالتۇن تەختتە جېنىنى ئېلىپ كېتىدىغان بەندىلىرىڭ
كۆرمىڭ . ماڭا ئوخشاش سېنىڭ ئىسىل شەپقىتىڭگە نائىل بو-
لىدىغان تەلەيلىكلەر ناھايىتى كەم . مىڭ رەھمەت ، يۈز مىڭ

① ساقال ئەستاغپۇرلىغا — قېرىغاندا دېمەكچى .

شۈكۈر ، ئىشقىمنى مۇشۇ توقۇچاق جۇۋاندىن ئەۋەتتىڭ ، بىر
جىنىم بار ئىكەن ، مىڭ جىنىم بولسىمۇ سېلىپ بېرىمەن . ئاللا ،
بۇ تەلۋە پۇقرالىرىڭنىڭ دىلىغا ئىنساب ، نۇر بەرگىن ، قاتقان
ئىمانلىرىنى ئېرىتكىن ! ئۇلار بۇرنىنىڭ ئۇچىنى ئەمەس ، پۈتـ
نىڭ ، قولىنىڭ ئۇچىنىمۇ ، پۈتۈن ئەزايىنىمۇ كۆرسۇن . ئادەم
پەقەت بۇرنى بىلەنلا هايات كەچۈرەلمەيدۇ ، ئۇنىڭغا كۆز ،
قۇلاق ، پۇت ـ قول ــــ هەممە ئەزا كېرەك . بىر ئادەم ئات چاپار
ئەيسا ئاۋىتىنىڭ قوۋۇم بولالمايدۇ ، هەممە دولان قەبىلىسى يىـ
غىلسىلا يۇرت ـ يۇرت بولالايدۇ . بىر ئادەمنىڭ بۇرنىلا بولۇپ
باشقىسى بولمىسا ... تووۋا قىلدىم خۇدايىم ، كۈپۈرلۈق كەتكەن
بولسام ئەپۇ قىلغايسەن . » ئەيسا بەگ سوغۇق تەردىن گەجگـ
ىسىگە مۇز چاپلاشقاندەك تولغاپ كەتتى .
ئۇ بۇلۇڭدىكى يېڭىدىن تەييارلانغان گۈلھېپىزىخانىنىڭ
خاس هۇجرىسىنىڭ ئىشىكى ئالدىغا كېلىپ توختاپ ، زورلاپ
قىسقا يۆتەل قىلدى يا پەرۋەردىگارا ، قىسقا بىلىنىدىغان ئۇتتۇز
ئالتە تۇۋرۇكلۇك پېشايۋان ئەجەب ئۇزىراپ كەتتى ـ هە !
ئۇ ئۆيگە كىرىپلا بوسۇغىدىن ئىككى قەدەم ئىچكىرىلەپ
پورەڭ گىلەم ئۈستىدە تۇرۇپ قالدى . تاش ئەينەككە قاراپ
ئولتۇرغان گۈلھېپىزىخانىنىڭ ئەتراپىدىكى تۆت دېدەك قىز دەر-
هال قوللىرىنى كۆكسىگە قويۇپ تىزلاندى . گۈلھېپىزىخانمۇ ،
ئەيسا بەگمۇ بىر ـ بىرىنى ئەينەكتىن كۆردى . گۈلھېپىزىخانىنىڭ
هۆسنىگە قاراپ قاپقارا شاپ بۇرۇتلىرى ئارىسىدا قانىسىزلىنىپ
هىملىشىپ كەتكەن ئەيسابەگنىڭ ئاغزى ئېچىلىپ قالدى ، ئاغزى
ئېچىلىش بىلەن بىر چوغ يۈرىكىگە چاچراپ كىرىپ چاپلىشىپ
قالغاندەك يۈرىكى قوزغالدى . چىرايىغا دەرهال قىزىللىق تەپتى .
قىلىچىنىڭ سېپىنى تۇتقان قوللىرىنىڭ يەنە پەيلىرى تارتىلىپ

ئاغرىغاندەك بولدى. گۈلھېپىزىخان دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ دېدەكلەردەك قولىنى كۆكسىگە قويۇپ تىزلاندى. شۇئان ئۇنىڭ ئۇششاق ئۆرۈلگەن، تاپىنىغا يېقىن بوستان چاچلىرىنى زىننەتلىگەن كۈمۈش چاتقىلار بىلەن تەڭگىلەر شىلدىرلاپ كۆزنى قاماشتۇرۇپ پارقىراپ كەتتى. ئۇزۇن قارا مەخمەل پەرىجىسىدىن يېرىم غېرىچ چىقىپ تۇرغان ئەتلەس كۆڭلىكىنىڭ ئېتىكى پۇتىنىڭ ئۇچىنى يېپىپ تۇرغانلىقتىن، ئورنىدىن تۇرۇپ ئۆرۈلۈپ تەزىم بىلەن تىزلانغاندا دەسسىلىپ تارتىشىپ قالدى. ئۇ دېدەكلەرگە ئوخشاشلا تىزلانغان بويى بېشىنى كۆتۈرمىدى. ئەيسا بەگنىڭ تېنىگە تىترەك ئولىشىپ، سالاپىتى بۇزۇلۇپ ھودۇقۇپ كەتتى:

— سىز ... سىز دېدەك ئەمەس، ئورنىڭىزدىن تۇرۇڭ.

ئەيسا بەگ دەرھال كېلىپ گۈلھېپىزىخاننى يۆلىدى. ئۇنىڭ ئالمىدەك قىزىرىپ كەتكەن يۈزىگە قارىدى. ۋە خېنىمنىڭ چوڭ كۆزلىرىدە لىغىرلاپ تۇرغان ياشنىڭ مەڭزىگە تۆكۈلگىنىنى كۆردى. ئەيسا بەگنىڭ غۇژژىدە ئاچچىقى تۇتتى:

— كەچكىچە تىزلىنىپ تۇرماي مەشرەپكە چىقىڭلار، بېگىم بىلەن خېنىم چىقىۋاتىدۇ دەڭلار!

— خوپ بېگىم، خېنىم.

دېدەكلەر پەم بىلەن ئورنىدىن تۇرۇشتىيۇ، تۇرۇپلا بىر-بىرىگە ھەيرانلىق بىلەن تەڭلا قارىشىۋالدى. چۈنكى، ئۇلار ئۆز بېگىنىڭ بىر كىمنى «سىز» دېگىنىنى تۇنجى قېتىم ئاڭلاشقانىدى. دېدەكلەر تەزىم بىلەن چىقىپ كېتىشتى. ئەيسا بەگ خېنىمنىڭ جىيەكلىرى سەل قىزارغان، تۆكۈلۈپ تۇرغان قارا كىرپىكلىرى ئارىسىدىكى بېغىر كۆزىگە نۆۋەت بىلەن سۆيدى. ئۇنىڭ قولىقىنىڭ تۈۋىگە پىلەك يېپىپ تۇرغان شاپ

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com